

Vladimír Kříž – scénář k rozhlasové reportáži

Zpracovali: Vít Kašpárek, Šimon Mezera a Michal Průša, ze ZŠ Jihlava Kollárova 30, pod vedením pana učitele Jaroslava Tarase.

Pan Vladimír Kříž se narodil 20. července 1948 v Jihlavě.

Na školní léta vzpomíná hlavně jako na léta vzdoru a nastupujících restrikcí ze strany komunistů a učitelů. Rodiči byl ale vychováván k tomu, že co se doma řekne, tak nesmí říkat nikde jinde. Malý Vladimír měl ale i svou vlastní hlavu, kterou ukázal například při náboru do jiskřiček:

(čas 21:40 – 23:09)

„Ale já jsem řekl, že když to není povinný, tak já se tam prostě nepřihlásím. Učitelka v mrákotách, málem infarkt, tak řekla: „Tak když vám to Vladimír takhle pohnožil, tak všichni zůstanete odpoledne dvě hodiny po škole a pak si to s ním vyřídíte.“

Po základní škole absolvoval pan Kříž jihlavské gymnázium, dále už mu ale nebylo umožněno studovat, tak musel na základní vojenskou službu. Po jejím skončení nastoupil na Okresním kulturním středisku v Jihlavě jako referent pro kulturu. Během politických čistek po roce 1968 byl vyhozen z práce a následně vystřídal několik zaměstnání.

Zlomovým bodem pro stále nesnesitelnější život v normalizačním Československu byl pro pana Kříže rok 1976 a zdánlivě nevinná četba časopisu Dikobraz. Zde se pan Kříž dočetl o knížectví Hutt River, založeném na západním pobřeží Austrálie. Pan Kříž neváhal a napsal dopis tamnímu knížeti Leonardu I. Ten obratem zaslal návrh na udělení konzulského řádu a titulu p. Kříži. A tak se pan Kříž stal konzulem knížectví Hutt River.

Bohužel, ani titul konzula nedovoloval panu Kříži v socialistickém Československu vše, a tak ho napadl jiný způsob. Během své práce na recepci hotelu Beseda odkoukal, jak vypadají zahraniční turistické pasy a vrhnul se na výrobu diplomatických pasů knížectví Hutt River pro sebe a svoji manželku. Výroba se nakonec protáhla na celé dva roky, s grafickou úpravou pomáhal malíř Pečinka.

(čas 1:27:18 – 1:27:37)

„Třeba razítko jsem si zhotovil z dětský písmnekový tiskárničky a ta písmenka jsem nalepil kolem dokola na zátku od piva. Takže i kulaté razítko jsem měl Konzulát knížectví Hutt River, Jihlava.“

Mezitím Státní bezpečnost sebrala Křížovým občanské pasy a odvezla pana Kříže:

(čas 1:30:50 – 1:31:08)

„Tak si vyberte, máme toho na vás tolik, takže vězení na několik let, nebo vás taky můžeme hodit do Macochy, už jsme tam jednoho studenta hodili.“

Pan Kříž se ale nedal jen tak lacino a zeptal se, co na oplátku StB zaručí jemu.

(čas 1:31:43 – 1:32:00)

„Co za to? Podívejte se, když vám to podepíšu, co za to? A oni na to: „No a co byste chtěl?“ A já říkám: „Chtěl bych s manželkou do Rumunska, kde chci fotografovat kláštery u sovětských hranic.“

Nakonec se za dramatických okolností podařilo Křížovým přes Rumunsko, Jugoslávii a Rakousko dostat až do San Francisca.

Pan Kříž se postupně vypracoval až na zaměstnance kulturního centra, kde připravoval výstavy, tlumočil do ruštiny a španělštiny.

(nahrávka č. 2, čas 46:38 – 47:05)

„Byly tam třeba kongresy lékařů, zubařů, lidí od kompjútrů, od Applu třeba, já jsem tam viděl majitele Applu. Přijížděli tam lidi jako tibetskej Dalajláma, prezident Clinton.“

Vedle práce v kulturním centru se pan Kříž v San Franciscu spřátelil s některými Čechy, kteří zde žili. Asi nejvíce se spřátelil s Eduardem Ingrišem, hudebním skladatelem, autorem písně *Teskně hučí Niagára*. Dalším z Čechů byl Jožka Pejskar, Josef Škvorecký nebo Jiří Špánek.

S těmito lidmi nakonec prožil i listopadové události roku 1989:

(nahrávka č. 2, čas 56:24 – 56:47)

„Eduard Ingriš byl první, najednou mi zazvonil telefon, a on to byl Eduard Ingriš. Vladimíre, komunisti už padli, je konec, budeš moct jet domů, můžeme domů.“

Od roku 1990 žije pan Vladimír Kříž střídavě v Jihlavě a v San Franciscu, píše do Českého dialogu, vydává knihy a přednáší všem zájemcům o jeho příběh.